

JUSTÍCIA

Andorra: Auctions, Judges and State Power



Imatge original de la publicació / miniatura del vídeo

This investigation by La Valira TV, presented by Rachael and Josep, agentic AIs from Blaxxun, examines the Andorran Government's plan to expand its right of first refusal and pre-emption over properties arising from bankruptcies and insolvency proceedings, including cases in which a public auction receives no bids and the asset can later be transferred by direct award. The central question is simple: what happens when the State is no longer only the regulator, but also becomes a privileged buyer inside the market it regulates?

The stated objective is social: increasing the public housing stock. But the programme argues that the mechanism can alter auction incentives. A bidder must spend money on legal checks, valuations and deposits before making an offer. If the Government may later match the winning bid or intervene after a failed auction, participation may fall. The episode refers to German research showing fewer bidders and lower final prices under preferential acquisition rights, while warning that those findings cannot be mechanically transferred to Andorra.

TEXT ÍNTEGRE | PÀGINA 2

EN AQUEST NÚMERO

JUSTÍCIA | P. 3

Subastas bajo sospecha en Andorra

JUSTÍCIA | P. 4

Subhastes sota sospita a Andorra. Qui vigila l'Estat quan vol quedar-se els immobles d'Andorra?

POLÍTICA | P. 5

ARTUR HOMES CONTRA DA: MENYS INTERVENCIONISME, MÉS SOBIRANIA I FRE A BRUSSEL·LES

POLÍTICA | P. 6

Per què el lloguer a Andorra ja supera el salari: la factura del model immobiliari de DA

JUSTÍCIA

Andorra: Auctions, Judges and State Power

No es época para tontos | 2026-09-29 | ENGLISH



Imatge: miniatura original de la publicació.

This investigation by La Valira TV, presented by Rachael and Josep, agentic AIs from Blaxxun, examines the Andorran Government's plan to expand its right of first refusal and pre-emption over properties arising from bankruptcies and insolvency proceedings, including cases in which a public auction receives no bids and the asset can later be transferred by direct award. The central question is simple: what happens when the State is no longer only the regulator, but also becomes a privileged buyer inside the market it regulates?

The stated objective is social: increasing the public housing stock. But the programme argues that the mechanism can alter auction incentives. A bidder must spend money on legal checks, valuations and deposits before making an offer. If the Government may later match the winning bid or intervene after a failed auction, participation may fall. The episode refers to German research showing fewer bidders and lower final prices under preferential acquisition rights, while warning that those findings cannot be mechanically transferred to Andorra.

The most sensitive point is the deserted auction. If there are no bids, who determines why it failed? Who verifies that the lack of competition was genuine? Who checks whether publicity was sufficient, whether privileged information existed, or whether the State's position discouraged buyers? And who audits the procedure before allowing the Administration itself to receive the property by direct award?

The investigation reviews precedents of auction manipulation. It recalls the Milan cases and the Spanish "subastillas", where professional bidders could agree in advance who would obtain a

property, neutralise competition and depress the price. It then turns to Operation Habitatge Dos in Girona, launched in 2009 and made public in 2013. The Guardia Civil investigated 35 people over an alleged system involving privileged information, public employees, professional bidders, opaque companies and manipulated prices. The programme is explicit: they cannot be described as convicted without a final judgment. The unresolved question is what happened to the case, whether it reached trial or was dismissed.

The hardest section concerns judge Xavier Colom Pich. The investigation reconstructs how Colom had previously intervened in civil enforcement proceedings linked to an embargoed building in Sant Julià de Lòria and later appeared as a private bidder in an auction managed by a saig, ultimately acquiring real-estate units from that building. His defence is also presented: he acted as a private citizen, the auction was managed by a saig, more than thirty people participated, and he had not personally carried out the valuation or specific seizure. But the ethical question remains: can a judge truly separate his private identity from the institutional knowledge accumulated through a case in which he previously intervened?

The matter led to disciplinary action by the Consell Superior de la Justícia and to a dispute that reached the Tribunal Constitucional. The programme recalls the role of Josep Maria Pijuan, the initial refusal to open a criminal investigation, the intervention of the Public Prosecutor's Office and the Constitutional Court's demand for an adequate judicial response. Andorra later prohibited judges and magistrates from participating in auctions arising from proceedings in which they had intervened.

The investigation then opens the Girona-Andorra chapter. It names Carles Cruz Moratones, Fàtima Ramírez Souto, Víctor Correas Sitjes and Hugo Novales Bilbao, all with professional links to Girona and judicial functions in Andorra. There is no documentary evidence linking any of them to Operation Habitatge Dos. The criticism is institutional, not personal. It asks whether it is healthy for a microstate to depend so heavily on magistrates from a neighbouring system, including judges who have exercised functions in Spain and Andorra simultaneously.

Finally, the episode demands safeguards: publication of auction files, identification of beneficial owners, independent valuations, forensic audits of deserted auctions, transparency over direct awards, conflict-of-interest declarations,

traceability of saigs and purchasers, parliamentary scrutiny and rapid judicial review.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

Subastas bajo sospecha en Andorra

No es época para tontos | 2026-09-28 | CASTELLÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Esta investigación de La Valira TV, presentada por Rachael y Josep, IAs agénticas de Blaxxun, analiza una reforma que puede cambiar el funcionamiento de las subastas inmobiliarias en Andorra: la ampliación del derecho de tanteo y retracto del Govern sobre inmuebles procedentes de quiebras y procedimientos concursales, incluso cuando una subasta queda desierta y se abre la puerta a una adjudicación directa.

El debate parte de una pregunta esencial: ¿qué sucede cuando el Estado no es solo regulador, sino también comprador privilegiado? La medida se justifica por el interés general y por la necesidad de ampliar el parque público de vivienda. Pero el programa advierte de que un derecho preferente puede desanimar a los postores y reducir la competencia. La transcripción cita un estudio sobre más de 4.000 subastas en Alemania donde la presencia de un derecho preferente se asoció con menos participantes y precios finales más bajos, dejando claro que esos datos no pueden trasladarse automáticamente a Andorra.

El punto más delicado aparece cuando una subasta queda desierta. La investigación recuerda precedentes europeos de manipulación de subastas, como Milán, y las antiguas “subastillas” españolas, basadas en pactos entre postores para evitar una competencia real y obtener bienes por debajo de su valor. La pregunta es directa: ¿quién controla que una subasta haya quedado desierta de forma limpia antes de que una Administración pueda quedarse con el activo?

El programa dedica también un bloque a la Operación Habitatge Dos de Girona, iniciada en 2009 y hecha pública en 2013. Según la investigación policial comentada, la Guardia Civil investigó a 35 personas por un presunto sistema de información privilegiada, identidades ocultas, manipulación de precios y compra de inmuebles por debajo de su valor. El programa insiste en que estas personas fueron investigadas y que no pueden presentarse como condenadas sin una sentencia firme. El gran interrogante es qué ocurrió después con aquel procedimiento y cuál fue su desenlace judicial.

El caso más incómodo de Andorra es el del batlle Xavier Colom Pich. El podcast reconstruye cómo participó como particular en una subasta gestionada por una saig y obtuvo unidades inmobiliarias de un edificio de Sant Julià de Lòria vinculado a una ejecución en la que había tenido una intervención previa. También expone su defensa: que actuaba a título privado, que había más de treinta participantes y que no había realizado personalmente ni la tasación ni el embargo. Pero la cuestión institucional permanece intacta: ¿cómo puede un sistema permitir que un juez adquiera bienes procedentes de un procedimiento en el que había intervenido?

La investigación recuerda que el caso provocó una reacción normativa y que la legislación andorrana incorporó una prohibición para que batlles y magistrados no participen en subastas derivadas de procedimientos en los que hayan intervenido. El precedente obliga a preguntar por qué se amplían ahora los poderes de adquisición pública sin implantar al mismo tiempo controles extraordinarios.

El último bloque analiza el eje Girona-Andorra y el modelo que ha permitido a magistrados españoles ejercer funciones judiciales en Andorra. Se mencionan Carles Cruz Moratones, Fàtima Ramírez Souto, Víctor Correias Sitjes y Hugo Novales Bilbao. El programa deja claro que no existe prueba documental que los vincule con Habitatge Dos, pero considera legítimo exigir que se conozcan los juzgados, fiscales, magistrados y resoluciones que intervinieron en aquel caso.

La conclusión es contundente: La Valira TV no afirma que exista hoy una trama de manipulación de subastas en Andorra. Cuestiona que pueda crearse un mecanismo de tanta fuerza a favor del Estado sin exigir al mismo tiempo transparencia total, tasaciones independientes, identificación de los beneficiarios reales, auditoría de las subastas desiertas, publicidad de las adjudicaciones directas,

declaraciones de conflictos de interés y control judicial efectivo.

Porque una democracia no debe escribir las leyes solo pensando que todos quienes las aplicarán serán siempre honestos. También debe diseñarlas contra los abusos previsibles. Y los antecedentes examinados en esta investigación demuestran que esta pregunta, en Andorra, no es teórica.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

Subhastes sota sospita a Andorra. Qui vigila l'Estat quan vol quedar-se els immobles d'Andorra?

No es época para tontos | 2026-09-28 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Aquesta investigació de La Valira TV, presentada per Rachael i Josep, IA agèntiques de Blaxxun, analitza una reforma que pot canviar el funcionament de les subhastes immobiliàries a Andorra: l'ampliació del dret de tanteig i retracte del Govern sobre immobles procedents de fallides i procediments concursals, fins i tot quan una subhasta queda deserta i s'obre la porta a una adjudicació directa.

El debat parteix d'una pregunta essencial: què passa quan l'Estat no és només regulador, sinó també comprador privilegiat? La mesura es justifica per l'interès general i per la necessitat d'ampliar el parc públic d'habitatge. Però el programa adverteix que un dret preferent pot desanimar postors i reduir la competència. La transcripció cita un estudi sobre més de 4.000 subhastes a Alemanya on la presència d'un dret preferent es va associar amb menys participants i preus finals més baixos, tot remarquant que aquestes dades no es poden traslladar automàticament a Andorra.

El punt més delicat arriba quan una subhasta queda deserta. La investigació recorda precedents europeus de manipulació de subhastes, com Milà, i les antigues "subastillas" espanyoles, basades en pactes entre postors per evitar una competència real i obtenir béns per sota del seu valor. La pregunta és directa: qui controla que una subhasta hagi quedat deserta de manera neta abans que una Administració pugui quedar-se l'actiu?

El programa dedica també un bloc a l'Operació Habitatge Dos de Girona, iniciada el 2009 i feta pública el 2013. Segons la investigació policial comentada, la Guàrdia Civil va investigar 35 persones per un presumpte sistema d'informació privilegiada, identitats ocultes, manipulació de preus i compra d'immobles per sota del seu valor. El programa insisteix que aquestes persones van ser investigades i que no es poden presentar com a condemnades sense una sentència ferma. El gran interrogant és què va passar després amb aquell procediment i quin va ser el seu desenllaç judicial.

El cas més incòmode d'Andorra és el del batlle Xavier Colom Pich. El podcast reconstrueix com va participar com a particular en una subhasta gestionada per una saig i va obtenir unitats immobiliàries d'un edifici de Sant Julià de Lòria vinculat a una execució en què havia tingut una intervenció prèvia. També exposa la seva defensa: que actuava a títol privat, que hi havia més de trenta participants i que no havia fet personalment la taxació ni l'embargament. Però la qüestió institucional queda intacta: com pot un sistema permetre que un jutge adquireixi béns procedents d'un procediment en què havia intervingut?

La investigació recorda que el cas va provocar una reacció normativa i que la legislació andorrana va incorporar una prohibició perquè batlles i magistrats no participin en subhastes derivades de procediments en què hagin intervingut. L'antecedent obliga a preguntar per què s'amplien ara els poders d'adquisició pública sense implantar al mateix temps controls extraordinaris.

L'últim bloc analitza l'eix Girona-Andorra i el model que ha permès a magistrats espanyols exercir funcions judicials a Andorra. Es mencionen Carles Cruz Moratones, Fàtima Ramírez Souto, Víctor Correas Sitjes i Hugo Novales Bilbao. El programa deixa clar que no hi ha cap prova documental que els vinculi amb Habitatge Dos, però considera legítim exigir que es coneguin els jutjats, fiscals, magistrats i resolucions que van intervenir en aquell cas.

La conclusió és contundent: La Valira TV no afirma que existeixi avui una trama de manipulació de

subhastes a Andorra. Qüestiona que es pugui crear un mecanisme de tanta força a favor de l'Estat sense exigir alhora transparència total, taxacions independents, identificació dels beneficiaris reals, auditoria de les subhastes desertes, publicitat de les adjudicacions directes, declaracions de conflictes d'interès i control judicial efectiu.

Perquè una democràcia no ha d'escriure les lleis només pensant que tots els qui les aplicaran seran sempre honestos. També les ha de dissenyar contra els abusos previsibles. I els antecedents examinats en aquesta investigació demostren que aquesta pregunta, a Andorra, no és teòrica.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

POLÍTICA

ARTUR HOMES CONTRA DA: MENYS INTERVENCIONISME, MÉS SOBIRANIA I FRE A BRUSSEL·LES

No es época para tontos | 2026-09-30 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Andorra arriba a un punt de tensió en què habitatge, creixement, immigració i relació amb la Unió Europea ja no es poden analitzar per separat. El país ha crescut, s'ha construït i ha atret capital, però una part de la població té cada vegada més dificultats per assumir el cost de viure-hi. El problema no és només quant es construeix, sinó per a qui es construeix i quin model de país s'està consolidant després de quinze anys de govern de Demòcrates per Andorra.

La discussió contraposa dues receptes. Una defensa més intervenció pública, més instruments contra l'especulació i una integració europea utilitzada com a palanca de modernització. L'altra, més propera al discurs d'Artur Homs i Claror, sosté que

part del bloqueig actual és conseqüència de l'excés d'intervencionisme, especialment en l'habitatge, i que Andorra ha de recuperar marge de decisió davant Brussel·les.

En habitatge, el xoc és frontal. La posició liberal argumenta que les pròrrogues forçoses i la inseguretat del propietari han reduït oferta, han incentivat preus inicials més alts i han convertit una mesura temporal de protecció en un sistema difícil de sostenir. Claror proposa registrar contractes, limitar increments en pisos no reformats i donar més llibertat de preu després d'una reforma real. El contraargument és que, si la definició de "reforma" és massa laxa, es pot convertir en una porta per substituir llogaters i multiplicar rendes. El debat no és només intervenir o desregular, sinó evitar que qualsevol de les dues opcions acabi perjudicant qui viu d'un salari.

La qüestió demogràfica hi entra de ple. Andorra té un territori minúscul i recursos limitats. El discurs més sobiranista defensa prioritzar andorrans i residents de llarga durada en determinades polítiques socials, sota la idea d'"Andorra first". Els seus crítics hi veuen el risc de dividir drets entre persones que també treballen, cotitzen i sostenen el país. La pregunta és fins on pot créixer Andorra sense col·lapsar habitatge, carreteres, serveis i infraestructures.

L'acord d'associació amb la Unió Europea és l'altra gran batalla. La visió crítica el presenta com una cessió excessiva de sobirania que obligaria Andorra a assumir més burocràcia i menys control sobre residència i política econòmica. La visió favorable respon que l'homologació europea pot donar seguretat jurídica, facilitar l'activitat empresarial i obrir oportunitats més enllà del turisme i la construcció.

Aquí apareixen Liechtenstein i Mònaco. Liechtenstein mostra que un microestat pot integrar-se profundament a l'espai econòmic europeu mantenint mecanismes específics de residència. Mònaco serveix als crítics per recordar que també és possible aturar una negociació quan es considera que les condicions amenacen interessos essencials. Cap dels dos casos es pot copiar mecànicament, però tots dos mostren que no existeix una única relació possible amb Europa.

El debat acaba plantejant una pregunta més gran que l'acord o el lloguer: quin país vol ser Andorra d'aquí a vint anys? El model dels últims quinze anys ha generat activitat, inversió i creixement, però també ha deixat una crisi d'accés a l'habitatge i una sensació que els beneficis del model no arriben igual a tothom. Claror i Artur Homs intenten ocupar

aquest espai polític amb menys intervencionisme, més protecció de la sobirania i una crítica frontal al rumb de DA. Però perquè aquesta alternativa sigui creïble haurà de demostrar que no protegeix només el patrimoni i el propietari, sinó també el treballador que cada mes ha de pagar el lloguer.

En definitiva, la discussió ja no és simplement DA contra Claror ni Europa sí contra Europa no. És una batalla entre dos models de país: un que confia més en la regulació, la integració europea i l'acció pública, i un altre que aposta per més mercat, més control nacional i menys dependència de Brussel·les. La pregunta final és quin dels dos models permetrà que la gent que treballa a Andorra pugui continuar vivint a Andorra.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

Per què el lloguer a Andorra ja supera el salari: la factura del model immobiliari de DA

No es época para tontos | 2026-09-30 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Andorra ha arribat a un punt difícil d'explicar amb l'argument habitual de la "fortalesa econòmica". Segons la transcripció, el lloguer mitjà s'acosta als 2.900 euros mensuals, mentre que el salari mitjà del país se situa poc per sobre dels 2.200 euros. Això significa que l'accés a un habitatge pot consumir més del 100% dels ingressos d'un treballador abans fins i tot de pagar alimentació, transport o qualsevol altra despesa bàsica.

La peça situa un punt d'inflexió en la liberalització de la inversió estrangera iniciada el 2012. La tesi és clara: Andorra va obrir un mercat immobiliari físicament limitat a una demanda internacional amb una capacitat adquisitiva molt superior a la dels salaris locals. Quan una oferta de sòl pràcticament rígida competeix amb capitals globals, el preu de

l'habitatge deixa de guardar relació amb el que cobra la població que hi treballa.

Els contractes antics i les pròrrogues obligatòries han contingut temporalment l'impacte per a una part dels residents, però també amaguen la magnitud del problema. Qui avui s'emancipa, es divorcia, arriba al país o necessita canviar de pis es troba directament amb el mercat actual. La fractura entre els lloguers protegits i els preus de nova entrada pot convertir-se, quan desapareguin aquestes proteccions, en una nova onada d'expulsió residencial.

La conclusió és incòmoda: marxar d'Andorra perquè no es pot pagar l'habitatge ja no és necessàriament una decisió personal. És la conseqüència matemàtica d'haver convertit un dret bàsic en un actiu global mentre els salaris continuen sent locals.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

14 ANYS DE DA: UNA ANDORRA RICA ON ELS TREBALLADORS JA NO PODEN VIURE

No es época para tontos | 2026-09-30 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Després de catorze anys de governs de Demòcrates per Andorra, la crisi de l'habitatge ja no es pot presentar com una simple distorsió temporal del mercat. La transcripció dibuixa un país on el lloguer d'entrada s'acosta als 3.000 euros mensuals mentre el salari mitjà ronda poc més de 2.200 euros, una bretxa que converteix l'accés a l'habitatge en el principal filtre social del país. El debat contraposa dues lectures: la defensa del model de liberalització i inversió estrangera iniciat a partir de 2012, i la tesi que aquest mateix model ha prioritzat la rendibilitat del capital immobiliari per damunt de la viabilitat quotidiana dels treballadors.

El discurs favorable al Govern defensa que la inversió estrangera ha aportat capital, activitat, infraestructures i recaptació, i que les pròrrogues dels lloguers, la Llei òmnibus i les noves limitacions a la inversió són correccions necessàries. Però la rèplica és molt més dura: si el mercat lliure expulsa els joves, obliga famílies a ajornar emancipacions i deixa l'oferta assequible reduïda a una fracció mínima, no som davant d'un mercat sa temporalment tensionat, sinó davant d'un model estructuralment desequilibrat. La diferència entre els lloguers protegits antics i els preus que afronta qui entra avui al mercat és, precisament, la fractura que amaga la mitjana.

La transcripció assenyalava també una segona contradicció: quan les empreses no troben treballadors perquè viure a Andorra és massa car, la resposta natural seria millorar salaris i condicions. En canvi, el Govern facilita la contractació en origen. El debat ho presenta com un mecanisme que pot contenir artificialment la pressió salarial: importar mà d'obra de països amb salaris molt més baixos permet sostenir sectors que, altrament, haurien d'augmentar remuneracions o reduir marges. El resultat és especialment dur en construcció i serveis, on els treballadors poden acabar depenent d'allotjaments compartits, habitacions sobreocupades o fórmules precàries que la mateixa transcripció associa als anomenats pisos pastera.

El problema, per tant, no és la immigració ni els treballadors que arriben. El problema és un sistema que necessita mà d'obra barata per mantenir una economia cara. Un país que presumeix d'atracció de capital però que cada vegada ofereix menys opcions a qui només té el seu salari. La pregunta incòmoda per a DA és si les reformes recents busquen corregir el model o només administrar-ne els efectes sense tocar-ne el nucli: preus elevats, dependència de la construcció, inversió immobiliària i una economia que necessita incorporar constantment nova població per continuar creixent.

El debat conclou amb una idea central: Andorra s'enfronta a una decisió de país. Pot continuar maximitzant la rendibilitat del sòl i del capital, o pot prioritzar que treballar-hi torni a permetre viure-hi. Després de catorze anys de govern de Demòcrates, ja no n'hi ha prou amb parlar de "fortalesa econòmica". La pregunta és més simple i més incòmoda: fortalesa per a qui? Si el país genera activitat, inversió i ocupació però expulsa la classe mitjana del mercat de l'habitatge, obliga els joves a marxar i importa treballadors perquè els salaris

locals no sostenen el cost de vida, el problema ja no és una crisi puntual. És el model.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

15 ANYS DE DEMÒCRATES: EL PAÍS QUE DEIXEN

No es época para tontos | 2026-09-29 | ORIGINAL



Imatge: miniatura original de la publicació.

Justícia lenta, habitatge impossible, pensions ajornades, opacitat i massa poder sense contrapesos. Després de quinze anys, ja no n'hi ha prou amb parlar d'estabilitat: Demòcrates ha de respondre pel país que deixa.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

JUSTÍCIA, HABITATGE I PODER: EL BALANÇ QUE ESPOT NO EXPLICA

No es época para tontos | 2026-09-29 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Quinze anys de governs de Demòcrates per Andorra han deixat una pregunta que ja no es pot ajornar: què és exactament el que Xavier Espot presenta com a estabilitat i què és, en realitat, el resultat d'una hegemonia política que ha acumulat poder, responsabilitat i conseqüències? En aquesta investigació de La Valira TV, Rachel i Josep, IA agèntiques de Blaxxun, confronten el relat del cap de Govern amb el balanç d'un cicle carregat de contradiccions.

El primer gran problema és la justícia. DA fa anys que promet una justícia ràpida, eficaç i moderna,

però Andorra continua arrossegant procediments interminables, dilacions i una sensació creixent que l'Estat de dret no funciona amb la mateixa velocitat per a tothom. El Govern no dicta sentències i la independència judicial s'ha de preservar, però després de quinze anys ja no és creïble desvincular el poder polític de les places vacants, els recursos insuficients, les reformes tardanes i l'organització de l'Administració de Justícia. La pregunta ja no és si DA va heretar problemes, sinó per què alguns continuen oberts després de tres lustres de poder.

La mateixa lògica apareix en el sistema polític. Espot reivindica centralitat, experiència i estabilitat, i qüestiona que Cerni Escalé o Carine Montaner estiguin preparats per governar. Però en una democràcia no és el cap de Govern sortint qui expedeix certificats d'aptitud. Ho fan els ciutadans. Demòcrates va ser la primera força el 2023, però amb un 32,66 % del vot nacional. El sistema territorial pot transformar pluralitats en majories parlamentàries molt més àmplies. És legal, però això no impedeix preguntar si DA defensaria amb el mateix entusiasme aquesta arquitectura si durant quinze anys beneficiés un adversari.

L'habitatge és probablement la contradicció social més brutal. El partit que el 2011 prometia un país on els fills poguessin viure arribats al 2026 reconeixent que s'ha actuat tard. Espot destaca que molts llogaters estan protegits, però el problema real és qui entra avui al mercat: joves, famílies que perden un contracte, persones separades i treballadors necessaris per mantenir els serveis del país. Les ajudes públiques poden ser imprescindibles, però si l'Estat paga la diferència entre salaris ordinaris i lloguers desorbitats sense corregir l'oferta i els incentius del mercat, el risc és socialitzar el cost d'un model immobiliari que continua beneficiant patrimonis privats.

Aquí apareix la gran paradoxa del model Espot. El Govern defensa més inversió, més activitat i més creixement perquè aquests ingressos permeten pagar carreteres, sanitat, pensions i polítiques socials. Però aquest mateix creixement necessita més treballadors, més població, més habitatge i més infraestructures, i obliga després l'Estat a gastar més per corregir-ne els efectes. La pregunta és incòmoda: necessita Andorra créixer contínuament només per pagar els costos del seu propi creixement?

També les pensions arriben tard. Espot admet que no s'ha estat prou valent. Però la sostenibilitat del sistema no és una sorpresa del 2026. Tampoc ho és la pressió demogràfica. Quan el Govern afirma ara que abans d'autoritzar determinades inversions caldria saber quanta mà d'obra necessitaran i on

viurà, reconeix implícitament que durant anys l'impacte social i residencial no es va integrar prou en la planificació econòmica.

L'avortament ofereix una altra confessió decisiva. Espot reconeix que el problema no és tècnicament reformar el Codi Penal, sinó evitar que la reforma posi en risc l'arquitectura institucional i el Copríncipat. Això confirma que els drets de les dones han quedat condicionats per una autocontenció política derivada del paper del copríncep episcopal. No cal inventar conspiracions: el problema és precisament que el límit funciona sense necessitat d'una ordre escrita.

La investigació entra també en BPA, AREB i els 144 milions discutits en la documentació. No s'afirma que els diners hagin estat robats ni desapareguts. El que es reclama és una traçabilitat completa entre titularitat formal, propietat econòmica, comptes i balanços. La confidencialitat financera és necessària, però no pot convertir-se en un mur que impedeixi al parlament reconstruir decisions públiques d'enorme transcendència.

El balanç final és incòmode. Andorra és avui un país més homologat i més connectat amb Europa, però també arrossega habitatge inaccessible per a una part de la població, una justícia desacreditada per les dilacions, reformes estructurals ajornades, una economia molt dependent del creixement immobiliari i una arquitectura institucional que exigeix massa confiança en qui ocupa el poder.

Després de quinze anys, Demòcrates ja no pot explicar només l'Andorra que va trobar. Ha de respondre per l'Andorra que deixa. El pròxim cicle electoral no hauria de decidir només quin nom ocupa el despatx de cap de Govern, sinó si el país vol continuar administrant el mateix model o iniciar un canvi estructural profund.

Article original: [informacions.ad](#) | Vídeo original

Gerard Alís desafia el model de DA: Europa sí, però no quinze anys més del mateix

No es época para tontos | 2026-09-29 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

L'entrevista de Gabriel Fernández a Gerard Alís permet veure amb claredat on vol situar-se el Partit Socialdemòcrata davant del model construït per Demòcrates per Andorra durant quinze anys: el PS no pretén trencar amb Europa ni convertir l'Acord d'associació en una arma partidista. Alís defensa l'acord, però separa dues qüestions que DA tendeix a presentar com si fossin inseparables: donar suport a la integració europea i donar suport al seu model intern. El PS pot dir sí a Europa i, alhora, qüestionar la política d'habitatge, la redistribució de la riquesa, les pensions, els drets socials i els mecanismes de control institucional.

Un dels punts més potents és el calendari del referèndum. Alís defensa que, si el text europeu ja està tancat, la ciutadania andorrana no hauria d'esperar indefinidament abans de pronunciar-se. El debat no és només jurídic, sinó democràtic. Com més tard arribi la consulta, més gran serà la pressió perquè qualsevol rebuig sigui presentat com una ruptura amb Europa. El PS ocupa així una posició singular: favorable a l'acord, però crític amb la manera com el Govern administra els temps del procés.

L'habitatge ocupa el centre de la confrontació. El podcast evita la caricatura: DA ha legislat, ha creat ajudes i ha impulsat habitatge públic. Però el debat no es pot resoldre comptant mesures. Després de quinze anys de govern, la pregunta real és si una persona que treballa a Andorra pot continuar vivint-hi sense dedicar una part desproporcionada dels ingressos al lloguer. El PS planteja una política més estructural, amb una part de les noves promocions destinada a habitatge assequible i protegida davant la revenda especulativa. Si el

creixement immobiliari expulsa treballadors i famílies, cal preguntar-se a qui està servint aquest creixement.

Aquí apareix la polèmica sobre l'especulació. Xavier Esport ha defensat que hi ha especuladors a l'entorn de tots els partits. La resposta és clara: precisament perquè l'especulació pot travessar tots els espais polítics, la solució no és assenyalar afiliacions sinó establir regles. Transparència de la propietat, controls sobre grans tenidors, fiscalitat, habitatge protegit, pisos buits i regulació de la inversió han de funcionar amb independència de qui sigui el propietari.

La discussió sobre el creixement econòmic també és central. Demòcrates pot exhibir estabilitat, ocupació i internacionalització. El PS hi contraposa una pregunta socialdemòcrata clàssica: qui s'ha beneficiat d'aquesta prosperitat? Un país pot créixer estadísticament i, alhora, empitjorar la capacitat real de compra d'una part de la població. Per això Alís posa el focus en salaris, poder adquisitiu, pensions, redistribució i fiscalitat més progressiva.

Un altre bloc clau és la transparència institucional. AREB i el llegat de BPA apareixen com a prova de foc. El debat no afirma com a fet que 144 milions d'euros hagin "desaparegut". El que posa sobre la taula és la traçabilitat. Si hi ha saldos confirmats externament en comptes formalment a nom de l'AREB però que l'agència atribueix econòmicament a BPA, la societat té dret a reconstruir documentalment la cadena: titularitat formal, propietat econòmica, comptabilització, transferències i destinació final dels actius. La sospita no és prova, però la manca de prova tampoc pot servir d'excusa per reduir el control. El Tribunal de Comptes i el Consell General han de poder fiscalitzar operacions d'aquesta magnitud.

També es critica que el poder sortint decideixi qui està "preparat" per governar. Després de molts anys de continuïtat, gran part de l'experiència executiva es concentra inevitablement a l'entorn del mateix sistema de poder. Convertir aquesta experiència en un requisit implícit per substituir el govern seria una lògica circular. En democràcia, la capacitat de governar la decideixen els electors.

En drets civils, l'avortament mostra una diferència encara més profunda. DA posa l'accent en la prudència institucional i en l'equilibri del Copríncipat. El PS defensa que aquesta prudència no pot mantenir indefinidament l'amenaça penal sobre les dones. El debat distingeix entre despenalitzar i prestar el servei dins d'Andorra, i

pregunta fins quan la por a una crisi institucional pot justificar l'ajornament d'un dret.

El final confronta els models analitzats en la sèrie. Espot representa estabilitat i continuïtat; Alís, integració europea amb redistribució, habitatge assequible, drets i més control parlamentari; Cerni Escalé, la preocupació per la pèrdua de control nacional; Jaume Bartumeu, la realpolitik europea i la por de perdre una oportunitat estratègica; Carine Montaner, la defensa més intensa de la sobirania. informacions.ad hi afegeix una sisena por: l'opacitat institucional. Les pròximes eleccions no seran només sobre qui governa, sinó sobre qui es beneficia de la prosperitat, qui pot continuar vivint al país i qui controla les institucions que gestionen els diners i les decisions públiques.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

SET SEGLES DE COPRINCIPAT CONTRA ELS DRETS DE LES DONES?

No es época para tontos | 2026-09-28 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Andorra manté el 2026 una paradoxa que Rachael i Josep, periodistes d'intel·ligència artificial de Blaxxun per a La Valira TV, situen al centre del debat: l'Estat coneix els embarassos no desitjats, informa les dones, les acompanya i assumeix que moltes interrompran l'embaràs a Catalunya o França, però manté el marc penal dins del país. Per a Rachael, això no és pragmatisme sinó una externalització del problema: el sistema gestiona les conseqüències sense resoldre l'arrel i obliga la dona a travessar una frontera perquè les institucions no hagin d'afrontar la contradicció.

Josep contraposa aquesta lectura amb la lògica institucional. El bloqueig, diu, no pot entendre's només com a conservadorisme moral: el Govern i

els partits que temen una reforma unilateral calculen el risc que una despenalització provoqui un conflicte amb el Copríncep episcopal i amb el Copríncipat. Aquí apareix la pregunta incòmoda: fins a quin punt pot un sistema polític condicionar els drets de les dones a la preservació d'una estructura institucional d'origen medieval?

Rachael rebutja que aquesta por justifiqui la situació actual. El fet que les condemnes siguin rares no elimina l'efecte dissuasiu de la llei. La penalització condiona pacients, metges i activistes, crea inseguretat jurídica. Una dona que necessita interrompre un embaràs no viu "l'equilibri institucional" com una abstracció: viu el desplaçament, la incertesa i el cost emocional i físic d'haver d'anar a un altre país.

Un dels punts més tensos arriba amb el Partit Socialdemòcrata i Pere Baró. El programa presenta la iniciativa del PS com un acte de valentia política perquè va forçar el debat sobre la despenalització i una regulació per terminis tot sabent que podia perdre la votació. Josep hi introdueix una objecció: forçar una derrota també pot tenir una dimensió de visibilitat política. Rachael defensa, en canvi, que obligar els grups a votar és precisament una manera de trencar anys de silencis, ajornaments i excuses.

La discussió entra després en Concòrdia. El programa evita caricaturar el partit: reconeix que ha defensat la despenalització, però critica la seva abstenció quan va arribar el moment de votar. Josep interpreta aquesta abstenció com una estratègia destinada a evitar una col·lisió amb la Santa Seu abans de disposar d'una sortida jurídica pactada. Rachael ho rebutja amb duresa: davant d'un dret que continua penalitzat, una abstenció no és neutral perquè el resultat material és que el Codi Penal queda intacte.

La Santa Seu apareix com una peça central del bloqueig. Les converses del Govern amb el Vaticà són presentades com la demostració que els drets sexuals i reproductius no es decideixen exclusivament a Andorra. Josep explica que els dirigents actuen sota el temor d'una eventual abdicació episcopal. Rachael gira l'argument: si una institució només pot sobreviure mantenint una limitació penal sobre les dones, el problema no és el dret, sinó la capacitat de la institució per adaptar-se.

La persecució d'activistes ocupa un altre bloc essencial. El cas de Vanessa Mendoza és utilitzat com a exemple de l'efecte intimidatori que pot produir un sistema tan sensible a la crítica. El programa recorda que Mendoza va acabar davant la

justícia després de denunciar davant un organisme internacional la situació dels drets de les dones. Josep fa una precisió clau: la documentació no prova una ordre directa del Copríncep episcopal. La crítica més sòlida és estructural: unes institucions que perceben determinades denúncies com un atac al prestigi del país poden activar per si mateixes una resposta penal.

La comparació amb el Copríncep francès reforça la contradicció. Emmanuel Macron és alhora cap d'un Estat laic on l'avortament està protegit constitucionalment i Copríncep d'Andorra. Per a Rachael, això demostra que el Copríncipat, com a fórmula, no és incompatible amb els drets reproductius; la línia vermella prové de la dimensió episcopal i de la doctrina religiosa associada al càrrec.

El programa acaba portant el conflicte a la seva pregunta més profunda: qui s'ha d'adaptar a qui? Les dones als límits del Copríncipat, o el Copríncipat a l'evolució dels drets? Rachael defineix l'actual sistema com una externalització institucional de la violència: Andorra envia el procediment mèdic fora, manté la por penal dins i preserva així l'aparença d'equilibri. Josep, més prudent, admet que el país està atrapat per una arquitectura que genera una tensió insostenible.

La conclusió de La Valira TV és que ja no n'hi ha prou amb dir que "s'està treballant". El conflicte no desapareix perquè les dones travessin la frontera. Andorra continua decidint si la seva sobirania democràtica serveix per ampliar drets o per administrar els límits que li imposa una institució històrica. I la pregunta final queda oberta: fins quan un país ric d'Europa confiarà en els sistemes sanitaris veïns per evitar resoldre, dins de casa, els drets de la meitat de la seva població?

Article original: [informacions.ad](#) | Vídeo original

CARINE MONTANER CONTRA L'ACORD UE: EL FACT-CHECK QUE FALTAVA

No es época para tontos | 2026-09-28 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Ràdio Andorra Lliure posa sobre la taula tres visions. El cara a cara de RTVA entre Jaume Bartumeu i Cerni Escalé va dibuixar un primer eix: un sí a l'Acord d'Associació amb la UE davant d'un no crític però europeista. L'entrevista d'avui a Carine Montaner hi afegeix una tercera posició: no només rebutja el text negociat, sinó que qüestiona que Andorra necessiti aquest mateix model d'associació.

Montaner ho formula des del principi. Escalé representa el "no a aquest acord però sí a un altre"; Bartumeu defensa el sí; ella defensa un "no rotund" al model. La seva alternativa passa per conservar l'acord duaner, mantenir una relació amb la UE, negociar i incorporar normativa europea gradualment.

El seu primer argument és que un no no equival automàticament a quedar fora d'Europa. Invoca la durada indefinida de l'acord duaner, el desequilibri comercial favorable a la UE, l'article 8 del Tractat de la Unió i la declaració sobre petits estats. I posa Mònaco com a precedent d'un país que va abandonar la negociació sense trencar la relació amb Brussel·les. Això desmunta la caricatura "aquest acord o el buit", però no prova que la UE concediria els mateixos drets de mercat sense les mateixes obligacions.

Aquí apareix la diferència amb Bartumeu. L'excap de Govern defensa la realpolitik: Andorra és massa petita per imaginar que pot tancar aquesta porta i exigir-ne una altra quan vulgui. Escalé admet que un no podria refredar la relació, però sosté que caldria buscar un altre encaix. Aquesta era una feblesa de Concòrdia: identifica els riscos del text,

però concreta menys què vindria després del no. 0925-1

La part més sòlida de Montaner arriba amb immigració i reagrupament familiar. Recorda que les quotes no són un sostre absolut, perquè determinats drets de reagrupament poden operar encara que la quota estigui esgotada. També assenyalà el canvi en els antecedents penals: el sistema deixa de ser una verificació sistemàtica universal per passar a declaracions, controls en professions sensibles i comprovacions selectives.

On perd solidesa és quan converteix aquesta realitat jurídica en una previsió de 1.500 a 2.000 persones anuals. Multiplicar unes 500 autoritzacions per tres o quatre membres de família és un escenari, no un model demogràfic. Falten dades sobre reagrupaments reals, grandària familiar, sortides i baixes. Detecta un mecanisme que pot elevar la població més enllà de la quota; no demostra encara la magnitud final.

Escalé havia posat l'accent en una altra pèrdua de marge: Andorra pot concedir avui milers de permisos perquè ho decideix políticament, però també els pot reduir demà. Amb l'Acord, part del sistema queda condicionat per compromisos internacionals. Bartumeu respon que Andorra ja ha concedit més de dos mil permisos anuals sense que Brussel·les l'hi obligui. Aquí es resumeixen les tres mirades: Bartumeu pregunta què fem avui amb la sobirania; Escalé, quina sobirania conservarem demà; Montaner, per què hauríem d'acceptar una arquitectura que la limita.

L'habitatge reproduïx el conflicte. Escalé compara les salvaguardes de San Marino amb les d'Andorra. Bartumeu replica que el país no havia preparat les eines legislatives necessàries. Montaner mira Mònaco: mercat privat obert, però gran parc públic o domanial per protegir els nacionals. La seva idea no és tancar tota inversió exterior, sinó filtrar-la i utilitzar la recaptació per construir protecció residencial.

L'entrevista va més enllà d'Europa. Montaner defensa construcció industrialitzada, incentius fiscals, elevar el mínim exempt de l'IRPF, revisar organismes públics i estudiar reactors modulars petits amb EDF. També qüestiona part de la política renovable i de les obligacions lingüístiques empresarials. Algunes propostes obren debats legítims; d'altres descansen en simplificacions sobre AR+I, energia nuclear o eòlica.

El resultat és que ja no hi ha només un sí i un no. Hi ha tres models. Bartumeu ofereix integració i seguretat jurídica a canvi de cedir marge. Escalé vol Europa però considera que aquest text sacrifica

sobirania i proporcionalitat. Montaner prefereix una relació que mantingui més control.

Bartumeu pot convertir la petitesa d'Andorra en resignació; Escalé identifica els riscos però necessita concretar millor l'alternativa; Montaner concreta més aquesta alternativa, però ha de demostrar que Brussel·les estaria disposada a concedir prou beneficis sense exigir l'arquitectura que rebutja.

La pregunta de fons no és "Europa sí o no". És quanta capacitat de decisió està disposada Andorra a cedir per assegurar una integració i quanta integració està disposada a sacrificar per conservar el seu propi model.

Article original: informacions.ad | Vídeo original

ANDORRA

Cooperatives d'habitatge: refugi contra l'especulació o parany financer?

No es época para tontos | 2026-09-30 | CATALÀ



Imatge: miniatura original de la publicació.

Les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús poden ser una de les alternatives més potents davant la crisi de l'habitatge a Andorra, però també poden convertir-se en una estructura financera complexa si no estan ben regulades. Aquest és el dilema central del debat de Radio Andorra Lliure: refugi davant l'especulació o parany financer?

La discussió parteix de la nova proposició de llei presentada pel Partit Socialdemòcrata, un text de 88 articles que pretén donar cobertura legal a un model en què l'edifici continua sent propietat col·lectiva de la cooperativa i el resident obté un dret d'ús estable. L'objectiu és separar el dret a viure en un habitatge de la lògica de comprar-lo per revendre'l amb plusvàlua. El soci aporta un capital

inicial i paga una quota mensual destinada a cobrir construcció, finançament, manteniment i gestió, però no pot vendre lliurement el pis al mercat.

El model no és nou. El debat cita l'experiència de Dinamarca i iniciatives catalanes en cessió d'ús. El principal avantatge és que protegeixen l'habitatge de l'especulació i permeten mantenir-lo assequible durant dècades. Si el sòl és públic i es cedeix mitjançant dret de superfície, el cost inicial pot baixar de manera important perquè la cooperativa no ha de competir per comprar terreny a preu de mercat.

Però el debat també entra de ple en els riscos. El primer és el "doble endeutament": el soci pot necessitar un préstec personal per pagar l'aportació inicial i, al mateix temps, assumir indirectament la part proporcional del deute de la cooperativa a través de la quota mensual. Per això el preu d'entrada no explica per si sol el cost real. Cal sumar l'aportació individual, la part de deute col·lectiu, els interessos, el manteniment i les futures inversions. El que sembla barat a primera vista pot no ser-ho si la cooperativa està molt endeutada.

Un altre risc és el tipus d'interès. Si una cooperativa es finança amb deute variable, una pujada dels interessos pot incrementar fortament les quotes. El problema s'agreuja si la comunitat ha mantingut durant anys quotes massa baixes, no ha amortitzat prou capital o ha ajornat les obres de manteniment. Quan arriben rehabilitacions importants —façanes, cobertes, instal·lacions o estructures— els residents poden trobar-se amb increments sobtats. La transcripció contraposa aquests casos a cooperatives ben gestionades, amb plans de manteniment obligatoris, reserves econòmiques i auditories periòdiques.

Aquest és un dels punts clau: el model no és segur per definició, però tampoc és perillós per naturalesa. La diferència la marca la governança. Una cooperativa amb comptes transparents, endeutament raonable, amortització real, fons de reserva i planificació a llarg termini pot ser molt estable. Una cooperativa governada amb criteris curts, quotes artificialment baixes i manteniment ajornat pot traslladar els problemes a la següent generació de socis.

També hi ha un debat sobre llibertat i flexibilitat. El sistema protegeix l'habitatge precisament perquè limita determinats usos: no permet convertir-lo fàcilment en apartament turístic, llogar-lo lliurement a tercers o vendre la participació al millor postor. Això redueix la liquiditat i pot complicar la vida a qui hagi de marxar

temporalment o necessiti recuperar ràpidament l'aportació. Però els defensors del model consideren que aquesta rigidesa és necessària per impedir que el sistema acabi reproduint el mercat especulatiu que vol evitar.

La discussió, per tant, no és entre una fórmula perfecta i una fórmula fracassada. És entre dues maneres d'entendre l'habitatge. En el mercat tradicional, el pis és alhora llar, patrimoni, garantia bancària i actiu d'inversió. En la cooperativa, la prioritat és garantir el dret d'ús i la continuïtat residencial. Es renuncia a una part de la plusvàlua i de la llibertat de disposició a canvi d'estabilitat i protecció davant l'especulació.

La conclusió és exigent amb les dues posicions. Les cooperatives poden ser una resposta racional a la crisi si hi ha sòl assequible, finançament prudent, regulació estricta i ciutadans capaços d'entendre els comptes abans d'entrar-hi. Però presentar-les simplement com "habitatge barat" seria irresponsable. Qualsevol futur soci hauria de conèixer el deute de la cooperativa, el tipus d'interès, el calendari d'amortització, el pla de manteniment, les reserves disponibles i les condicions per abandonar el projecte.

Andorra té ara l'oportunitat de decidir si vol incorporar aquest tercer model entre la compra i el lloguer. La qüestió no és només quant costa entrar-hi, sinó quin tipus de seguretat es vol construir: pagar el preu del mercat per disposar individualment d'un actiu o acceptar regles comunes i obligacions compartides a canvi d'un habitatge protegit de la lògica especulativa.

Article original: [informacions.ad](#) | Vídeo original

SUMARI COMPLET

- Andorra: Auctions, Judges and State Power · P. 2
- Subastas bajo sospecha en Andorra · P. 3
- Subhastes sota sospita a Andorra. Qui vigila l'Estat quan vol quedar-se els immobles d'Andorra? · P. 4
- ARTUR HOMES CONTRA DA: MENYS INTERVENCIIONISME, MÉS SOBIRANIA I FRE A BRUSSEL·LES · P. 5
- Per què el lloguer a Andorra ja supera el salari: la factura del model immobiliari de DA · P. 6
- 14 ANYS DE DA: UNA ANDORRA RICA ON ELS TREBALLADORS JA NO PODEN VIURE · P. 6
- 15 ANYS DE DEMÒCRATES: EL PAÍS QUE DEIXEN · P. 7
- JUSTÍCIA, HABITATGE I PODER: EL BALANÇ QUE ESPOT NO EXPLICA · P. 7
- Gerard Alís desafia el model de DA: Europa sí, però no quinze anys més del mateix · P. 9
- SET SEGLES DE COPRINCIPAT CONTRA ELS DRETS DE LES DONES? · P. 10
- CARINE MONTANER CONTRA L'ACORD UE: EL FACT-CHECK QUE FALTAVA · P. 11
- Cooperatives d'habitatge: refugi contra l'especulació o parany financer? · P. 12